

POSTANOWIENIE

14 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 14 czerwca 2023 r.

w Izbie Cywilnej

wniosku pełnomocnika powoda adw. D.K.

o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Małgorzatę Manowską
wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie o sygn. III CZ 262/22

postanawia

na zasadzie art. 29 § 10 ustawy o Sądzie Najwyższym odrzucić
wniosek.

UZASADNIENIE

W dniu 21 marca 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek pełnomocnika powoda - adw. D. K. w sprawie o sygnaturze akt III CZ 262/22 z powództwa J. K. przeciwko T. K. , Skarbowi Państwa - Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi i Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa w Warszawie, w którym wniósł on o zbadanie spełnienia przez Sędziego Sądu Najwyższego Małgorzatę Manowską wymogów niezawisłości i bezstronności w trybie art. 42 a § 3 i 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych.

W uzasadnieniu wskazał, że SSN Małgorzata Manowska została powołana na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r., poz.3) co w odbiorze powoda powoduje uzasadnioną wątpliwość co do spełnienia przez nią wymogów niezawisłości i bezstronności w przedmiotowym postępowaniu. Nadto z uwagi na fakt, że pozwanym jest Skarb Państwa – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tym bardziej budzi to u powoda przekonanie o konieczności zbadania wymogów niezawisłości i bezstronności sędziów zasiadających w składzie orzekającym, w sytuacji kiedy jedną ze stron jest właśnie Skarb Państwa (władza ustawodawcza i wykonawcza).

W ocenie wnioskodawcy Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r., poz.3) nie może być w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, TSUE oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznana za organ dający gwarancję niezawisłości sądownictwa i niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek pełnomocnika powoda, złożony w trybie art. 42 a § 3 i 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych podlega odrzuceniu. Przede wszystkim przepisy powyższe nie mają zastosowania do sędziów Sądu Najwyższego, lecz sędziów sądów powszechnych, co już skutkuje jego

odrzuconiem jako niedopuszczalnego. Niezależnie od powyższych błędów w podstawie prawnej wniosku, wniosek nie spełnia również określonych art. 29 § 5 i n. ustawy o Sądzie Najwyższym warunków jego dopuszczalności i z tych przyczyn podlega odrzuceniu.

Zgodnie z art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (tzw. test niezawisłości i bezstronności).

Na podstawie art. 29 § 9 i 10 ustawy, wniosek o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności powinien czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki określone w art. 29 § 5 ustawy o SN oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Wniosek niespełniający tych wymagań podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2023 r., III CB 23/22).

W postanowieniu z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22, Sąd Najwyższy trafnie zauważył, że skoro w założeniu ustawodawcy ów wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, należy stwierdzić, iż nie wystarczy przytoczenie okoliczności towarzyszących powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego (w tym ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (w szczególności czynności jurysdykcyjnych, prejurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi w sferze publicznej czy innej działalności publicznej), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może

oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Oznacza to, że przedmiotem badania w trybie art. 29 § 5 ustawy jest dochowanie „wymogów” (standardu) niezawisłości i bezstronności w kontekście konkretnej sprawy w tym sensie, iż ewentualne deficyty niezawisłości i bezstronności mogą oddziaływać na wynik tej sprawy. Ścisły związek badania z konkretną sprawą potwierdza to, że powinno ono uwzględniać okoliczności dotyczące uprawnionego oraz charakteru sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22).

Sąd Najwyższy aprobuje stanowisko zawarte w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2023 roku w sprawie o sygn. akt I ZB 44/22, że przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 ustawy o SN należy rozumieć nie okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), lecz indywidualne okoliczności powołania, odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności.

Podobne stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny, który w uzasadnieniu postanowienia z 14 lutego 2023 r., I FSK 2040/22 wskazał, że przy ocenie zachowania standardu niezawisłości i bezstronności nie można oprzeć się jedynie na okolicznościach towarzyszących powołaniu sędziego. Tym samym podważenie niezawisłości lub bezstronności sędziego nie może opierać się jedynie na stwierdzeniu, że sędzia został powołany na wniosek KRS ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Konieczne jest powołanie innych okoliczności konkretyzujących, jakie okoliczności towarzyszące powołaniu konkretnego Sędziego oraz występujące po jego powołaniu i mające ścisły związek z jego osobą oraz osobą wnioskodawcy mogą wpływać na brak bezstronności i niezawisłości sędziego w danej sprawie.

Bez wątpienia niniejszy wniosek o zainicjowanie postępowania na podstawie art. 29 § 5 u.SN nie czyni zadość powyższym wymaganiom z uwagi na jego ogólnikowy charakter. Szczegółowa analiza wniosku o zbadanie standardów

bezstronności i niezawisłości SSN Małgorzaty Manowskiej uzasadnia twierdzenie, że w odniesieniu do wskazanego w art. 29 § 5 w zw. z § 9 ustawy o SN wymogu powołania okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego, opiera się on w istocie nie na indywidualnych okolicznościach powołania sędziego Małgorzaty Manowskiej na urząd Sędziego Sądu Najwyższego (żadna tego rodzaju zindywidualizowana okoliczność nie została przez wnioskodawcę powołana), lecz koncentruje się na występującej zdaniem wnioskodawcy, systemowej nieprawidłowości powoływania sędziów, której wnioskodawca upatruje w ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie powołanej wyżej ustawy nowelizującej z dnia 8 grudnia 2017 r.

Tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 29 § 5 i n. ustawy o SN, gdyż celem tej instytucji nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów, ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy. Tymczasem we wniosku żadne indywidualne okoliczności nie zostały wskazane.

Niezależnie od powyższego wnioskodawca nie wskazał żadnych okoliczności, które wystąpiły po powołaniu Sędziego Małgorzaty Manowskiej, które miałyby podważać zaufanie do jej bezstronności i niezawisłości w pierwotnej sprawie.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy uznał, że wniosek nie spełnia wymagań formalnych, określonych w art. 29 § 9 pkt 1 i 2 ustawy. Dlatego też stosownie do art. 29 § 10 ustawy o Sądzie Najwyższym Sąd orzekł jak w sentencji.

